

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЬОУНІВЕРСИТЕТСЬКА СИСТЕМА ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ-КЛІНЦИСТА.....	7
Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.,	
ІНТЕРАКТИВНИЙ ОСВІТНИЙ СИМУЛЯТОР BODY INTERACT – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	9
Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Сюсюка В.Г., Дейніченко О.В., Павлюченко М.І.	
РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	11
Авраменко М.О., Моргунцова С.А., Ганошенко Ю.А.	
СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	14
Моргунцова С.А., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А., Школова О.П.	
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АКУШЕРСТВА ТА ГНЕКОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ОНЛАЙН-ОСВІТИ.....	15
Авраменко Н.В., Нікіфоров О.А., Семененко І.В.	
ПРОЕКТ - ПРЕЗЕНТАЦІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	17
Алексєєв О.Г., Різник О.І.,	
ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА ЗА ФАХОМ «ФІЗИЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА МЕДИЦИНА».....	18
Алипова О.Є., Дорошенко Е.Ю., Черепок О.О.	
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ КРОКІ З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ.....	21
Алієва О.Г., Макєєва Л.В., Таврог М.Л., Потоцька О.І., Громоковська Т.С., Попазова О.О.	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	23
Бачурін Г.В., Коломєєць Ю.С., Ломака С.С.	
ФІЛОСОФІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ – ВІД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДО СТУДЕНТСЬКОЇ АУДИТОРІЇ.....	25
Беленічев І.Ф., Моргунцова С.А., Бухтіярова Н.В., Кучковський О.М., Морозова О.В., Самура І.Б., Бессараб Г.І., Риженко В.П.	
ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА ЯК ВІДПОВІДАЛЬНА МІСІЯ ФАРМАЦЕВТА.....	26
Білай І.М., Білай А.І.	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ В ЗДМФУ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	28
Боярська Л.М., Овчаренко Л. С., Редько І.І., Герасимчук Т.С., Котлова Ю.В.	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФАРМАЦІЇ КЛІНІЧНІЙ ОСВІТИ.....	29
Бурлака Б.С.	
ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСУ ТУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТІВ.....	30
Васюк С. О., Нагорна Н. О., Донченко А. О.	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДИК.....	31
Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Садомов А.С.	
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ.....	32
Воронцова Л. Л., Коваленко В.А., Козачук О.С., Остапенко А.О., Міхєєв О.О.	

та керівників, є проект-презентація. Його використання виправдано, коли необхідно проаналізувати складні питання фінансування, акредитації, ліцензування та господарської діяльності медичних закладів і установ. При цьому доповідач представляє проект – презентацію, де висвітлює свій особистий досвід роботи та вирішення актуальних питань та проблем які мають суттєвий практичний або теоретичний інтерес для керівників закладу охорони здоров'я. Для залучення всіх учасників до активної розмови можна використовувати техніку сумісного обговорення та навчального співробітництва, яка базується на роботі в малих групах. Лікарі використовують свій інтелектуальний потенціал для виконання спільного завдання або реалізації спільної мети з вирішення проблеми. Робота в такій навчальній групі складається з декількох моментів:

1. Формування проблемної ситуації. Доповідач описує зовнішнє коло проблеми, пропонує один з варіантів її розв'язання. При цьому демонструються стиль мислення, підходи до розв'язання проблеми, визначення етапів її вирішення.

2. Формування малих груп з 3-5 учасників (керівники медичних установ за рівнями надання медичної допомоги, джерелами фінансування)

3. Обговорення проблеми в малих групах.

4. Представлення результатів рішень малих груп на обговорення в загальній групі.

Під час обговорення та представлення результатів викладач здійснює керування цим процесом. Він може уточнювати проблему, у певні моменти надає додаткові дані, допомагає шляхом навідних запитань, що сприяє розвитку креативного мислення, висуванню нових ідей й опануванню навичками роботи у команді.

Таким чином, використання проект – презентації є інноваційним освітнім інструментом, одним з пріоритетних напрямків діяльності ЗДМФУ на етапі безперервного професійного розвитку керівників, лікарів, клініцистів що дозволяє підвищити рівень викладання в цілому, уникнути перенавантаження курсантів та викладачів, сприяє творчій продуктивності мислення, збагаченню власного досвіду та використання навичок та вмінь всіх працівників медичної галузі.

Література:

1. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2021. – 444 с.
2. Інновації у вищій освіті: Бібліографічний покажчик / Укладач: Н. В. Артикуца. – К.: Стило, 2020. – 202 с.
3. <https://www.kmu.gov.ua/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya>
4. <https://moz.gov.ua/en/bezpererernij-profesijnij-rozvitok>
5. https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/tez_dopov.pdf

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА ЗА ФАХОМ «ФІЗИЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА МЕДИЦИНА»

Алипова О.Є., професор каф. фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я

Дорошенко Е.Ю., завідувач каф. фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я

Черепок О.О., доцент каф. фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я

Ключові слова: фізична та реабілітаційна медицина, реабілітація, міжнародна класифікація функціонування, освітня технологія.

Фізична та реабілітаційна медицина (ФРМ) як первинна медична спеціальність, спрямована на розвиток, відновлення або компенсацію фізичних і функціональних можливостей пацієнтів після захворювань, травм, хірургічних втручань. В умовах масштабної війни в Україні, тенденції до постаріння населення, зростання захворюваності на хронічні неспецифічні хвороби фахівці ФРМ є надзвичайно затребуваними.

Сучасна програма підготовки в інтернатурі зі спеціальності «Фізична та реабілітаційна медицина» – це комплекс освітніх і практичних компонент, спланованих і організованих закладом вищої освіти спільно з базами стажування. Особливу увагу приділено вивченню сучасних методів реабілітаційної діагностики й лікування, розробці й виконанню індивідуального реабілітаційного плану, прогнозуванню, реалізації та корекції програм реабілітаційних втручань при захворюваннях і травмах нервової системи, опорно-рухового апарату, патології серця та судин, хвороб внутрішніх органів, при ампутаціях, бойових травмах та ушкодженнях, у педіатричній та геріатричній сферах.

Теоретичною основою і водночас особливістю освітнього процесу для підготовки лікарів-спеціалістів з ФРМ є вивчення основ міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності і здоров'я (МКФ) як базового реабілітаційного інструменту.

Міжнародна класифікація функціонування схвалена всіма 191 членами Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) 22 травня 2001 року під час 54-ї Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я і доповнює Міжнародну класифікацію хвороб 10-го та 11-го перегляду (МКХ). МКФ використовується в Європі (Біла книга з фізичної та реабілітаційної медицини з Європи) і в світовому реабілітаційному просторі як цінний інструмент, що дозволяє на міжнародному рівні описувати і порівнювати популяційні дані про здоров'я.

Наказом МОЗ України від 23.05.2018 № 981 «Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків» (МКФ та МКФ-ДП) було започатковано впровадження МКФ в практику охорони здоров'я та безперервний професійний розвиток для досягнення основних цілей у сфері охорони здоров'я, включаючи визначення загального стану здоров'я населення, вимірювання потреб та ефективності сфери охорони здоров'я, а також забезпечення функціонування сучасної системи раннього втручання, інклюзивної освіти, абілітації і реабілітації.

Міжнародна класифікація функціонування побудована на основі наступних принципів: універсальність, утилітарність, нейтральність, достовірність, валідність, порівнянність, акцент на позитивних аспектах, взаємодія з факторами навколишнього середовища, інтерактивність.

Відповідно до вищезазначених принципів класифікація може бути застосовна до всіх контингентів пацієнтів, незалежно від стану здоров'я або віку. Згідно МКФ, хвороба або будь-які зміни стану здоров'я внаслідок травми або інших факторів викликають порушення функціонування та обмеження життєдіяльності на одному або більше рівнях: функціонування на рівні організму або органу (фізіологічні функції систем організму, включаючи психологічні функції) залежно від порушень структур організму – анатомічних частин тіла; функціонування особи у форматі «активності, або діяльності», яку він здатний виконувати; функціонування особи в соціальному оточенні, як участь людини в суспільному житті.

Компоненти МКФ охоплюють: функції організму, структури організму, активність та участь, а також чинники навколишнього середовища. Кожен компонент може бути позитивним і негативним.

Для опису ступеня функціонування або обмеження функціонування в певній категорії МКФ використовуються кваліфікатори – цифрові коди, які дають кількісну характеристику обмежень життєдіяльності.

Освітньо-професійна програма підготовки лікарів – інтернів за фахом ФРМ у Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті передбачає вивчення основ МКФ у складі одного з основних елементів освітньої компоненти «Фундаментальні засади фізичної та реабілітаційної медицини» (складає 80 годин – 2,67/ кредитів ЄКТС). На опанування основ МКФ відводиться 16 годин: лекції – 4 години, семінари – 6 годин, практичні заняття – 6 годин. Тематика занять: МКФ в сучасній системі реабілітації. Реабілітаційний діагноз у категоріях МКФ. Нормативна база застосування МКФ. МКФ – базові набори для різних категорій хворих. Практичне використання базових наборів МКФ для різних категорій хворих. Практичні аспекти побудови реабілітаційного діагнозу в індивідуальному реабілітаційному плані. Практичне використання Національного класифікатора 030:2022 “Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я” (НК 030:2022).

Як клінічний інструмент МКФ використовується при оцінці потреб, відповідності методів лікування конкретним умовам, оцінці професійної придатності, працездатності, реабілітації та оцінки результатів оцінювання якості надання реабілітаційних послуг. Головною перевагою використання МКФ для пацієнтів є інтеграція фізичних, ментальних та соціальних аспектів їх стану.

У педіатричній реабілітації використовується МКФ-ДП для ранньої діагностики та виявлення (система раннього втручання) характеру і ступеня обмежень життєдіяльності, фізичних та освітніх потреб, планування втручань, організації міждисциплінарної взаємодії, моніторингу результатів втручання, інформування та формування інклюзивної політики.

Практична частина занять з опанування МКФ присвячена відпрацюванню навичок із використанням Національного класифікатора 030:2022 “Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я” (НК 030:2022), який розроблений з метою запровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я відповідно до частини другої статті 8 Закону України “Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я” та плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1008-р) та Угоди між Всесвітньою організацією охорони здоров'я та Міністерством охорони здоров'я України від 12 квітня 2021 року №TR/19/063REV1 “Про надання прав на переклад та публікацію Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ)”.

Класифікатор НК 030:2022 застосовується для уніфікації міжсекторального кодування інформації, що стосується здоров'я та обмежень повсякденного функціонування / обмежень життєдіяльності людини (особи з обмеженнями повсякденного функціонування, особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю) в документообігу, зокрема, індивідуальному реабілітаційному плані, у Електронній системі охорони здоров'я закладів охорони здоров'я та реабілітаційних закладів при наданні реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, а також при наданні допомоги у сферах соціального захисту, освіти, фізичного виховання та спорту та працевлаштування осіб з обмеженнями повсякденного функціонування (осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю), забезпечення безбар'єрності та доступності. Класифікатор необхідний для забезпечення реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення в частині надання реабілітаційної допомоги впродовж гострого, післягострого та довготривалого реабілітаційних періодів на первинному, вторинному та третинному рівнях медичної допомоги у закладах охорони здоров'я, реабілітаційних закладах та за їх межами.

Застосування МКФ в практичній діяльності лікаря ФРМ дозволяє:

1. провести всебічний аналіз наявних обмежень життєдіяльності;
2. змінити рівень і вектор побудови програм реабілітації;
3. уточнити послідовність проведення реабілітаційних втручань;
4. провести аналіз і модифікацію контекстуальних факторів (особистісних і навколишнього середовища);
5. оцінити ефективність проведеної реабілітації.

Відпрацювання навичок з МКФ у навчальному процесі доцільно проводити з використанням ресурсів сайту ВООЗ: Веб-сторінка Сімейства міжнародних класифікацій (FIC) ВООЗ – потужний ресурс і освітній інструмент для всієї інформації, пов'язаної з МКФ та іншими класифікаціями; посібник ICF для початківців: до спільної мови для функціонування, інвалідності та здоров'я: <https://www.who.int/publications/m/item/icf-beginner-s-guide-towards-a-common-language-for-functioning-disability-and-health>; практичний посібник МКФ: <https://www.who.int/publications/m/item/how-to-use-the-icf---a-practical-manual-for-using-the-international-classification-of-functioning-disability-and-health>; інструмент електронного навчання: <https://www.icf-elearning.com/>; освітній портал МКФ: <https://icfeducation.org/>.

Висновки. Для ефективного оволодіння лікарями – інтернами за фахом ФРМ знаннями та вміннями з основ МКФ необхідні удосконалення та оптимізація освітніх технологій із активним

залученням ресурсів Інтернет, матеріалів сайту ВООЗ з ICF, створення навчального посібника з МКФ. Отримані за результатами навчання компетенції можуть використовуватися лікарями в реальній клінічній практиці для формулювання реабілітаційних цілей, складання індивідуального реабілітаційного плану та сприяння ефективній злагодженій роботі фахівців у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди.

Література:

1. Біла книга з фізичної та реабілітаційної медицини з Європи // Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. – 2018. – №2, Додаток. – 206 с.
2. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 № 1053-IX. – Доступно <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>.
3. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). – Доступно <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>.
4. Національний класифікатор України. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. НК 030:2022. – К.: МОЗ України. – 2022. – 226 с.
5. van der Veen S, Evans N, Huisman M, Welch Saleeby P, Widdershoven G. Toward a paradigm shift in healthcare: using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) and the capability approach (CA) jointly in theory and practice. Disability and Rehabilitation. 2022 Jun 21:1-8.

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ КРОК1 З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Алієва О.Г., зав.каф., доцент, Макєєва Л.В., асистент, Таврог М.Л., доцент, Потоцька О.І., доцент, Громоковська Т.С., асистент, Попазова О.О., асистент
Кафедра гістології, цитології та ембріології

Ключові слова: методи навчання, форми навчання, лекція, дискусії, ситуаційні задачі, порівняння.

Ліцензійний іспит КРОК є важливим етапом у професійному розвитку майбутнього лікаря, оскільки впливає на формування наступних знань, умінь, навичок та компетентності:

- Професійні компетентності: підготовка до іспиту дозволяє систематизувати та розширити свої знання в галузі медицини.
- Підготовка до практики: Знання, отримані під час підготовки до іспиту, будуть корисними в майбутніх медичних діяльностях. Це допоможе учням відчувати себе впевненіше та більш компетентно в клінічних ситуаціях.
- Стандартизація знань: Іспит КРОК робить знання студентів більш об'єктивними та порівнянними, що сприяє стандартизації медичної освіти.
- Підвищення якості медичної допомоги: глибокі та збалансовані знання медичних фахівців, отримані під час підготовки до іспиту, допомагають пацієнтам отримувати кращу медичну допомогу.
- Кар'єрні можливості: результати іспиту КРОК можуть вплинути на обрання спеціальності та перспективи кар'єри, а також на доступ до подальшої медичної освіти та резидентури.

Гістологія, цитологія та ембріологія є однією з фундаментальних дисциплін загального циклу для студентів спеціальностей «Медицина», «Педіатрія», «Стоматологія», «Технології медичної діагностики та лікування», тому отримання та закріплення знань, умінь та навичок з цієї дисципліни є одним із ключових моментів формування професійних компетентностей, «hard» та «soft skills» майбутніх спеціалістів медичної сфери.

Для підготовки до ліцензійного іспиту КРОК 1 співробітниками кафедри гістології, цитології та ембріології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету був розроблений навчальний курс.